

§ 119

KS 2020/0295

Svar på revisionsrapport gällande granskning av årsredovisning 2019

Ärende

Revisorerna har granskat den verksamhet som bedrivits av kommunstyrelsen och nämnderna under 2019 och begärt att kommunstyrelsen återkommer med kommentarer till rapportens slutsatser.

Som ett svar på revisorernas kritik har kommunledningskontoret sedan början av 2019 inlett en reformering av kommunens ekonomiprocesser. Bland annat har många centrala styrdokument uppdaterats, det har införts nya rutiner vid konstaterat underskott för en nämnd samt skapats rutinbeskrivningar med mera.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen antar kommunledningskontorets tjänsteutlåtande som svar på revisorernas granskning av årsredovisning 2019.

Expedieras
Revisorerna
Kommunfullmäktiges presidium

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige, för kännedom

Granskning av årsredovisningen 2019

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2019. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2019. Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever, för tredje året i rad, inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2019. Kommunen har ett ackumulerat negativt balanskravsresultat uppgående till -212,7 mnkr.

Årets resultat uppgår till -79,7 mnkr. Vi bedömer att utfallet inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Endast två av sju finansiella mål bedöms vara uppfyllda. Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är delvis förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Tre av fem strategiområden bedöms vara uppfyllda. Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade målnöjsligheten avseende god ekonomisk hushållning för år 2019.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Avvikelse mot lag och god redovisningssed har dock återigen påträffats avseende redovisning av exploateringsstillgångar. Kommunen har med anledning av detta gjort en genomgång av samtliga exploateringsprojekt och kostnadsfört poster uppgående till 19,9 mnkr. Vi är dock fortsatt kritiska eftersom det kvarstår brister i hanteringen av exploateringsredovisningen avseende såväl intäkter som kostnader samt att det finns brister avseende hantering av internräntan samt kommunens pensioner.

Rapporten översändes härmed till kommunstyrelsen med begäran om kommentarer till granskningsresultatet samt, för kännedom, till kommunfullmäktige. Vi vill ha styrelsens svar senast den 31 augusti 2020.

För kommunens revisorer

Folke Palmgren
Ordförande

Granskning av årsredovisning 2019

Danderyds kommun

*Ebba Öhlund
Jennifer Höök
Sara Ljungberg*

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Iakttagelser och bedömningar	5
3 Bedömningar utifrån revisionsfrågor	10

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för perioden 2019-01-01 – 2019-12-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2019.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande revisionella bedömningar:

Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2019.

Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att utfallet inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Två av sju finansiella mål bedöms vara uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är delvis förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Tre av fem strategiområden bedöms vara uppfyllda.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måloppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning för år 2019.

Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Avvikelser mot lag och god redovisningssed har dock återigen påträffats avseende redovisning av exploateringsstillgångar.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Revisorerna har enligt 12 kap. 1 § kommunallagen bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning.

Vidare ska revisorerna enligt 12 kap. 2 § kommunallagen bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenliga med de mål kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas bedömningar ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen som är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

1.2 Syfte och Revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

1.3 Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer
- Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning

1.4 Avgränsning och metod

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Till grund för bedömningen ligger bland annat resultatet av tidigare års granskning och förändringar i normgivningen avseende den kommunala redovisningen.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen med intressen i kommunen, hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommuner och verksamheter.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting" från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning och granskning av räkenskapsmaterial.

Vår granskning omfattar inte intern kontroll i system och rutiner som genererar underlag till den finansiella rapporteringen.

Den granskade årsredovisningen fastställdes av kommunstyrelsen 2020-04-20 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2020-05-11.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningscontroller.

2 Iakttagelser och bedömningar

2.1 Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

Iakttagelser

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om händelser av väsentlig betydelse för kommunen som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysning om kommunens förväntade utveckling.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om väsentliga personalförhållanden samt sjukfrånvaron.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala verksamheten.

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av om målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts. Resultatet av god ekonomisk hushållning bedöms under avsnittet *god ekonomisk hushållning* i denna rapport.

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning.

Förvaltningsberättelsen innehåller upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och resultatet med justering för förändring av resultatutjämningsreserven. Kommunens balanskravsresultat är för tredje året i rad negativt. De totala ackumulerade negativa balanskravsresultaten uppgår till -212,7 mnkr. Uppgifter om när och på vilket sätt det negativa balanskravsresultatet ska återställas framgår.

Av årsredovisningen framgår att kommunens resultat avviker mot budget med ca 117 mnkr. Detta analyseras och förklaras i årsredovisningen av ett antal faktorer, däribland negativa budgetavvikelser hos nämnderna (24 mnkr), högre internränta än budgeterat (31 mnkr), högre pensionskostnader än budgeterat till följd av under 2018 bristfälliga rutiner (14 mnkr), lägre exploateringsintäkter (33 mnkr), högre exploateringskostnader (20 mnkr) samt lägre skatteintäkter (7 mnkr). Vi ser allvarligt på att kommunens brister gällande beräkning av internräntan samt brister i inrapportering av nyanställda till KPA lett till att bristfälliga underlag använts i budgetberäkningarna för pensionerna.

Upplysningar lämnas i förvaltningsberättelsen om privata utförare som inte ingår i den kommunala koncernen men som är av väsentlig betydelse för bedömningen av kommunens verksamhet eller ekonomiska ställning.

Driftredovisning

Årsredovisningen innehåller en driftredovisning i eget avsnitt. Det framgår hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för den löpande verksamheten.

Investeringsredovisning

Årsredovisningen innehåller en investeringsredovisning i eget avsnitt. Investeringsredovisningen omfattar en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans för år 2019.

2.2 God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt ett måldokument för perioden 2019 och plan 2020–2021 innehållande ett antal finansiella mål och verksamhetsmål.

Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens sju finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget för 2019. Av tabellen nedan framgår kommunens samtliga finansiella mål.

Finansiella mål	Målvärde	Utfall 2019	Måloppfyllelse
Resultat (mkr)	> 0	– 79,7	Målet ej uppfyllt
Resultat enligt balanskrav (mkr)	> 0	– 105,3	Målet ej uppfyllt
Genomsnittlig nettokostnadsutveckling (%)	<3,5	6,0 %	Målet ej uppfyllt
Soliditet (%)	45 %	45,8 %	Målet uppfyllt
Soliditet inkl. Pensionsåtaganden (%)	25 %	27,6 %	Målet uppfyllt
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar (%)	40 %	30,0 %	Målet ej uppfyllt
Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna (%)	100 %	105,2 %	Målet ej uppfyllt

Av rapporteringen framgår att kommunen har uppfyllt två av sju finansiella mål.

Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har i budget 2019 fastställt fem övergripande strategiområden med tillhörande 53 nämndmål. Bedömningen av måluppfyllelsen för strategiområdena baseras på måluppfyllelse utifrån nämndmål. Måluppfyllelsen bedöms enligt skalan uppfylld (grön), delvis uppfylld (gul) och ej uppfylld (röd).

Av tabellen nedan framgår måluppfyllelse av kommunens strategiområden samt kopplade nämndmål.

Strategiområde	Uppfyllt	Delvis	Ej uppfyllt	-	Antal nämndmål	Måluppfyllelse
Hög kvalitet	10	4			14	Uppfyllt
Stor valfrihet	4	1			5	Uppfyllt
Hög attraktivitet	7	5	2	1	15	Delvis uppfyllt
Hög effektivitet	7	5	1		13	Delvis uppfyllt
Stark utveckling	5	1			6	Uppfyllt
	33	16	3	1	53	
Måluppfyllelse procent (%)	62%	30%	6%	2%	100	

Av dessa 53 nämndmål är 62% uppfyllda, 30% delvis uppfyllda, 6% är ej uppfyllda och 2% saknar bedömning. Kommunen har uppfyllt tre av fem strategiområden.

I årsredovisningen framgår att god ekonomisk hushållning innebär att kommunens fem övergripande strategiområden och kommunens finansiella mål inklusive balanskravsutredningen ska uppfyllas. Sammantaget visar rapporteringen att tre av fem övergripande strategiområden är uppfyllda, två av sju finansiella mål är uppfyllda samt ett negativt resultat efter balanskravet.

Kommunen gör bedömningen att kommunen inte uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning.

Bedömning

Vi bedömer att utfallet inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Två av sju finansiella mål bedöms vara uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är delvis förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Tre av fem strategiområden bedöms vara uppfyllda.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende god ekonomisk hushållning för år 2019.

2.3 Rättvisande räkenskaper

laktagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt LKBR och omfattar erforderliga noter.

Vid granskningen av resultaträkningen för kommunen har inga väsentliga avvikelser noterats.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt LKBR och omfattar i allt väsentligt erforderliga noter. Vi noterar dock att viss avvikelse finns kring notupplysningar enligt RKR.

Vid granskningen av balansräkningen för kommunen har följande väsentliga avvikelser noterats:

- I samband med föregående års bokslut konstaterade vi att kommunen avvek från god redovisningssed avseende exploateringsredovisningen till följd av felaktig tillämpning av matchningsprincipen. Kommunen har med anledning av detta genomfört en genomgång av samtliga exploateringsprojekt och kostnadsfört poster uppgående till 19,9 mnkr hänförligt till avslutade exploateringsprojekt. Vi har i samband med årets revision identifierat ett exploateringsprojekt med en upparbetad utgående balans uppgående till 13,2 mnkr. Genomförd granskning påvisar att det finns avtalade kommande intäkter hänförligt till projektet uppgående till 5,9 mnkr. Kommunen kan inte påvisa underlag som styrker att de kommer få in fler intäkter så att det finns täckning för resterande del av de upparbetade kostnaderna i projektet. Omsättningstillgångar ska enligt LKBR 7:5 tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen. Detta ger att kommunen i varje given balansdag måste säkerställa att intäkter kommer överstiga kostnaderna för projektet. Ifall kostnaderna överstiger intäkterna behöver en nedskrivning göras. Kommunen brister således i hanteringen av värdering av exploateringsprojekten då de inte kan uppvisa sådana kalkyler och det finns en risk att det finns ett nedskrivningsbehov uppgående till 7,3 mnkr i bokslutet 2019.

Totalt uppgår avvikelserna ovan till 7,3 mnkr. Avvikelsena bedöms som ej materiella och påverkar inte periodens resultat i väsentlig omfattning.

Justeringar har gjorts av ingående balanser till följd av övergången till Lag om kommunal bokföring och redovisning. Kommunen uppger om detta i årsredovisningen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar erforderliga noter. Kassaflödesanalysen överensstämmer med övriga delar av årsredovisningen.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar erforderliga noter. Jämförelse har gjorts med närmast föregående räkenskapsår. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s R16 Sammanställd redovisning ska ingå. De sammanställda räkenskaperna omfattar Djursholms AB men inte Studievägen Fastighets AB, vilket är i enlighet med RKR R16 utifrån bolagens relativa storlek (omsättning och omslutning). Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Redovisningsprinciper

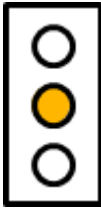

Upplysning om tillämpade redovisningsprinciper lämnas som not i årsredovisningen.

Bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Avvikelse mot lag och god redovisningssed har dock återigen påträffats avseende redovisning av exploateringsstillgångar.

3 Bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Kommentar	
Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?	Uppfyllt	
Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?		
<i>Finansiella mål</i>	Ej Uppfyllt	
<i>Verksamhetsmål</i>	Delvis uppfyllt	
Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?	Uppfyllt	

2020-04-23

Kristian Damlin

Uppdragsledare

Richard Moëll Vahul

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Danderyds kommuns förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av antagen projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Björn Wallgren

Kommunstyrelsen

Svar på revisionsrapport gällande granskning av årsredovisning 2019

Ärende

Revisorerna har granskat den verksamhet som bedrivits av kommunstyrelsen och nämnderna under 2019 och begärt att kommunstyrelsen återkommer med kommentarer till rapportens slutsatser.

Som ett svar på revisorernas kritik har kommunledningskontoret sedan början av 2019 inlett en reformering av kommunens ekonomiprocesser. Bland annat har många centrala styrdokument uppdaterats, det har införts nya rutiner vid konstaterat underskott för en nämnd samt skapats rutinbeskrivningar med mera.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar kommunledningskontorets tjänsteutlåtande som svar på revisorernas granskning av årsredovisning 2019.

Bakgrund

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer har PwC granskat kommunens årsredovisning 2019. Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat.

Revisorerna bedömde att året resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning ur det finansiella perspektivet. Fem av sju finansiella mål var inte uppfyllda och två var uppfyllda.

Revisorerna bedömde att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Tre av fem strategiområden bedömdes vara uppfyllda för år 2019.

Revisorerna var vidare kritiska till kommunens stora negativa resultat. Utöver den under 2019 beslutade skattehöjningen och andra åtgärder som vidtagits bedömde revisorerna att det var fortsatt nödvändigt att kommunstyrelsen och nämnderna vidtar åtgärder för att efterleva mål och

Björn Wallgren

riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Budgetdisciplin är därför av särskild vikt. Revisorerna anför att kommunstyrelsen, genom sin uppsiktsplikt och sitt samordningsansvar, aktivt behöver följa upp den fortsatta politiska processen gällande effektiviseringar och budgetanpassningar för 2020 och framåt.

Slutligen var revisorerna kritiska vad gäller bristerna i hanteringen av exploateringsredovisningen avseende såväl intäkter som kostnader samt att det fanns brister avseende hantering av internräntan samt kommunens pensioner. Revisorerna ville även uppmärksamma att riktlinjerna för intern kontroll inte var reviderade sedan 2008.

Kommunledningskontorets yttrande

Som ett svar på revisorernas kritik har kommunledningskontoret sedan början av 2019 inlett en reformering av kommunens ekonomiprocesser. Bland annat har kommunfullmäktige den 2 mars 2020 (§ 25) antagit en revidering av internkontrollsreglemente. Vidare ska kommunfullmäktige antaga nya riktlinjer för ekonomistyrning i Danderyds kommun under andra halvan av 2020.

Kommunen har ända sedan 2014 haft ett negativt resultat om kommunen räknar bort intäkter från försäljning av mark (exploateringsintäkter). Det är först år 2020 som kommunen kommer att gå med ett positivt resultat. Det ackumulerade underskottet, som överstiger 200 miljoner kronor, kommer att regleras inom tre år helt i enlighet med kommunallagens bestämmelser.

Kommunledningskontoret delar revisorernas åsikt kring budgetdisciplin i nämndernas verksamhet. Det är viktigt att kommunstyrelsen aktivt följer upp nämnderna, genom sin uppsiktsplikt och sitt samordningsansvar. Det är bland annat därför som kommunen infört en ny rutin vid konstaterat negativ avvikelse på en nämnd som helhet. Då ska nämnden ta fram en åtgärdsplan. Under 2020 har utbildningsnämnden tagit fram flera åtgärdsplaner. Utbildningsnämndens ordförande samt utbildningsdirektören har sedan presenterat åtgärdsplanen för kommunstyrelsen i ett särskilt ärende. Kommunledningskontoret har även yttrat sig om åtgärdsplanerna. Även fastighetsnämnden som också prognostiserar en negativ avvikelse har gjort åtgärdsplaner och presenterat dessa för kommunstyrelsen.

Kommunledningskontoret har dokumenterat och förbättrat rutiner för hantering av exploateringsprojekt, internräntan och kommunens pensioner. Bland annat har rutinen för värdering av exploateringsprojekt förbättrats. För internräntan finns det instruktioner hur den ska räknas samt förbättrad information i ekonomirapporterna som kommunstyrelsen erhåller. För pensionerna har nya rutiner införts, där kommunen varannan månad skickar personaluppgifter till KPA. Vidare arbetar KPA tillsammans med kommunledningskontoret på att förbättra kvalitén på den information som

Björn Wallgren

kommunen skickar. Arbetet har lett till att aktualiseringsgraden stigit till närmare 90 procent.

Ekonomiska konsekvenser

Det finns inga ekonomiska konsekvenser av detta tjänsteutlåtande.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Svar på revisionsrapport gällande granskning av årsredovisning 2019
2. Missiv och granskningsrapport

Expedieras
Revisorer
Kommunfullmäktiges presidium